

KHOA HỌC LỊCH SỬ VÀ CÔNG TÁC CÁCH MẠNG

Giặc đóng trong một đồn. Chúng ta có nhiệm vụ phải tiêu diệt đồn của giặc. Muốn làm được tròn nhiệm vụ, chúng ta phải nắm được qui luật tác chiến. Qui luật ấy trước hết dựa vào đâu? Vào việc điều tra nghiên cứu tình hình. Không phải chúng ta chỉ cần biết hôm nay giặc có bao nhiêu quân, hôm nay nó bố trí thế nào. Tất nhiên biết tình hình giặc ngày hôm nay là hết sức cần, nhưng chỉ biết tình hình giặc ngày hôm nay nhất định chưa đủ. Cần phải biết tình hình giặc trong cả một quá trình nữa. Quan hệ giữa quan và lính của nó từ trước tới nay thế nào? Nhân dân quanh vùng đối với đồn này xưa nay ra sao? Đồng thời lại cần phải kiểm điểm hàng ngũ của ta; kiểm điểm tình hình đơn vị ta, kiểm điểm những kinh nghiệm trong những cuộc tác chiến đã qua, trước khi hành động. Nói tóm lại, ngoài thực tế về tình hình địch, tình hình ta hiện tại, chúng ta còn cần biết đến thực tế lịch sử của địch và của ta nữa.

Đội phát động về một xã. Việc trước hết đặt ra cũng là điều tra nghiên cứu tình hình. Nhất định không ai lại chỉ quan tâm đến tình hình xã ấy ngày hôm nay mà thôi. Tình hình ruộng đất ở đây từ xưa tới nay như thế nào? Quan hệ giai cấp trong xã từ trước tới nay như thế nào? Ngoài tình hình chung, chúng ta còn cần biết tình hình riêng của các gia đình trong xã nữa. Các gia đình địa chủ phản động xưa nay sống ra sao? Gia đình đồng chí cốt cán mà ta đến ở từ trước tới nay như thế nào? Nói gọn một câu, chúng ta cần biết lịch sử xã ấy trong một trình độ nào đó, mới rút ra được qui luật đúng cho công tác phát động nông dân đánh gục giai cấp địa chủ.

Tiêu diệt một đồn giặc, phát động quần chúng trong một xã chỉ là làm những cuộc chiến đấu nhỏ mà chúng ta còn phải nắm thực tế lịch sử và thực tế hiện tại, hướng

hồ là chúng ta phải làm một cuộc cách mạng to lớn phản đế phản phong, phức tạp, rộng rãi trên phạm vi toàn quốc. Cho nên chúng ta không lấy làm lạ khi thấy các lãnh tụ của chúng ta am hiểu tình hình trong nước, ngoài nước, am hiểu lịch sử nước ta và am hiểu lịch sử nhiều nước trên thế giới nữa.

Báo cáo chính trị của Hồ Chủ tịch trong Đại hội đại biểu Đảng Lao động Việt-nam, trước khi đề ra nhiệm vụ trước mắt cho Đảng, đã nhắc đến thực tế lịch sử thế giới 50 năm trở lại đây, nhắc đến sự phong trào cách mạng do Đảng Cộng sản Đông-dương lãnh đạo từ 1930 đến nay.

Báo cáo « Bàn về cách mạng Việt-nam » của đồng chí Trường-Chinh, Tổng bí thư Đảng Lao động Việt-nam, cũng trong Đại hội ấy trước khi đề ra đường lối cách mạng, đã phân tích tình hình thế giới, phân tích nước Việt-nam cũ và nước Việt-nam hiện nay; rồi căn cứ vào những thực tế lịch sử và hiện tại ấy nêu ra và giải quyết nhiều vấn đề trong đó một vấn đề quan trọng đã nổi bật lên: đó là vấn đề nông dân trong lịch sử nước ta xưa kia và trong cuộc kháng chiến của Việt-nam hiện nay.

Cách mạng Việt-nam thắng lợi trước hết là nhờ Đảng lãnh đạo đã nghiên cứu qui luật lịch sử thế giới và qui luật lịch sử của Việt-nam để chỉ đạo cách mạng. Muốn nắm được qui luật lịch sử, thế tất phải đi đến vấn đề thực tế lịch sử, vấn đề khoa học lịch sử.

Tác dụng của khoa học lịch sử đối với cách mạng rất là quan trọng.

Khoa học lịch sử là khoa học nghiên cứu sự phát triển của xã hội. « Nhiệm vụ đầu tiên của nó là nghiên cứu và khám phá qui luật sản xuất, qui luật phát triển của lực lượng sản xuất và quan hệ sản xuất, qui luật của sự phát triển kinh tế xã hội »⁽¹⁾. Như vậy thì khoa học lịch sử quan hệ với cách mạng như thế nào?

(1) Duy vật biện chứng và duy vật lịch sử của Sta-lin.

Đồng chí Sta-lin đã chỉ cho ta thấy:

« Cho nên, Đảng của giai cấp vô sản, muốn là một chính đảng thực sự, trước hết phải lĩnh hội được qui luật phát triển của sự sản xuất, những qui luật của sự phát triển kinh tế xã hội.

« Cho nên, để không bị sai lầm về chính trị, Đảng của giai cấp vô sản, trong khi đặt ra cương lĩnh cũng như trong hành động thực tế, trước hết phải dựa vào những qui luật phát triển của sự sản xuất, vào những qui luật của sự phát triển kinh tế trong xã hội »⁽¹⁾

Chúng ta đang làm cách mạng ở Việt-nam. Muốn tiến hành cách mạng, chúng ta cần phải nắm chắc được tình hình cụ thể của Việt-nam, tức là qui luật phát triển xã hội Việt-nam từ trước tới nay như thế nào, và từ nay về sau sẽ ra sao. Nhiệm vụ bản để phản phong, và xây dựng chế độ dân chủ nhân dân của cách mạng Việt-nam, không phải là do ý muốn chủ quan của một người nào đó đặt ra, mà chính là dựa vào những qui luật ấy. Cho nên, nghiên cứu khoa học lịch sử chính là để có phương hướng hành động, để giải quyết những vấn đề cách mạng cụ thể. Khoa học lịch sử chính là khoa học hành động, khoa học chiến đấu, khoa học cách mạng.

Mấy năm gần đây, khắp nơi, chúng ta tự nhắc mình và nhắc nhau xây dựng lập trường cách mạng. Nhưng giá có ai hỏi thế nào là lập trường, thì chắc chắn anh chị em chúng ta sẽ lúng túng. Có người cho rằng lập trường nghĩa là quyết tâm phục vụ nhân dân; có người lại cho rằng lập trường chỉ là lòng hăng hái... Thật ra lập trường không phải giản đơn chỉ có lòng hăng hái và sự quyết tâm. Lập trường cách mạng chính là cốt lõi của chúng ta để hành động có phương hướng, có mục đích. Phương hướng mục đích không có gì khác hơn là: phương hướng, mục đích đúng với qui luật phát triển của lịch sử. Quyết tâm, hăng hái mà thiếu phương hướng thì nhiều khi kết quả sẽ đi ngược lại ý chúng ta muốn. Cho nên quyết tâm hăng hái là điều rất quý, nhưng chúng ta còn cần tiến hơn lên nhận thức cho rõ hành động của

chúng ta chính là hợp với qui luật lịch sử. Muốn nhận thức đúng được qui luật lịch sử thì tất nhiên là phải học tập lịch sử. Khoa học lịch sử là khoa học giúp chúng ta xây dựng một lập trường tư tưởng cách mạng chính xác.

Khoa học lịch sử không những giải quyết vấn đề nhận thức mà nó còn giải quyết cả những vấn đề tình cảm nữa. Nó làm cho ta càng yêu mến đất nước và càng kiên quyết bảo vệ lấy đất nước. Tổ quốc chúng ta không phải một ngày mà xây dựng lên được, không phải chỉ có từ 1945 trở lại đây, cũng không phải có từ 100 năm trở lại đây. Tổ quốc chúng ta được xây dựng trải qua hàng ngàn năm sản xuất và chiến đấu; ai là những người đã tạo nên đất nước, đã đem xương máu ra để bảo vệ đất nước chống xâm lăng? Ai đã sáng tạo ra lịch sử Tổ quốc? Những sách sử phong kiến nói rằng: đó là công lao của bọn vua chúa. Bọn sử gia bồi bút cho thực dân xâm lược làm tay sai cho quân cướp nước đua nhau ca tụng « công đức » của giặc. Ngày nay ai cũng đã thấy rõ ràng lịch sử theo quan điểm phong kiến và tư sản không phải là khoa học. Vì « khoa học lịch sử, nếu muốn là một khoa học thực sự thì không thể quy lịch sử phát triển xã hội vào hành động của bọn vua và tướng chỉ huy quân đội, vào hành động của bọn « đi chinh phục » và bọn « nô dịch » các nước; khoa học lịch sử trước hết phải chú trọng đến lịch sử những người sản xuất ra của cải vật chất, đến lịch sử quần chúng cần lao, đến lịch sử nhân dân »⁽¹⁾ Học tập lịch sử, chúng ta càng nuôi sâu thêm lòng yêu nước, nuôi sâu thêm lòng yêu mến nhân dân cần lao đã từ thế hệ này qua thế hệ khác xây đắp nên non sông đất Việt. Yêu nước là yêu tất cả những cái gì tốt đẹp của quá khứ, hiện tại do bao nhiêu công sức lao động đã lập nên. Có thấy cái tốt đẹp của quá khứ, hiện tại mới thấy được tương lai và mới càng hăng hái, tin tưởng đem tất cả khả năng của mình

(1) « Duy vật biện chứng và duy vật lịch sử » trong « Lịch sử Đảng cộng sản Liên xô trang 148 — Sự thật xuất bản in lần thứ 3 ».

ném vào cuộc chiến tranh ái quốc đang quyết liệt. Sức mạnh nhất định thắng của dân tộc ta ngày nay là do cả một quá trình phát triển lịch sử dân tộc xây dựng nên.

Học tập lịch sử theo quan điểm khoa học sẽ giúp chúng ta xây dựng được tinh thần quốc tế vững mạnh. Một tỉ dụ. Hiện nay, giặc Pháp Mỹ rất lo sợ sự đoàn kết giữa nhân dân ta với nhân dân thế giới, đặc biệt là với nhân dân Trung-quốc. Vì vậy, gần đây, trong nhiều thị trấn tạm bị chiếm, giặc thường tổ chức những buổi kỷ niệm mít tinh nhằm mục đích reo rắc nghi kỵ giữa nhân dân Việt-nam với nhân dân Trung-quốc bằng cách xuyên tạc lịch sử và nhắc lại những thời kỳ nước ta bị phong kiến Trung-quốc đô hộ. Học tập lịch sử theo quan điểm khoa học, quan điểm giai cấp, chúng ta sẽ dễ dàng đập tan tất cả những âm mưu sảo trá của giặc. Và chúng ta sẽ thấy rõ: nhân dân Trung-quốc không những là bạn của chúng ta ngày nay mà đã là những người bạn của chúng ta trong suốt bao nhiêu thế kỷ. Những người làm cách mạng chân chính phải là những người nồng nàn yêu nước; đem hết cố gắng làm cho đất nước độc lập và tiến lên; đồng thời cũng là những người yêu các nước khác và mong muốn các nước khác độc lập và sung sướng. Tinh thần ái quốc và tinh thần quốc tế của người cách mạng là những động lực rất mạnh thúc dục họ hoạt động. Khoa học lịch sử chính là khoa học góp vào việc rèn đúc cho chúng ta tinh thần ấy.

Chính vì tác dụng của khoa học lịch sử đối với cách mạng rất quan trọng nên tất cả các đảng bạn của chúng ta Đảng Liên-xô, Trung-quốc, Pháp, Ý, Ba-lan v.v... quan tâm đến việc khuyến khích, thúc dục, tổ chức cho đảng viên học tập lịch sử Đảng. Học tập lịch sử nước mình đồng thời với việc học tập chủ nghĩa Mác—Lê-nin, học tập vận động cách mạng. Đồng chí Mao-trạch-Đông khi đề ra việc học tập cho đảng viên Đảng Cộng sản Trung-quốc đã căn dặn: « Một chính đảng chỉ đạo một phong trào cách mạng mà không có lý luận cách mạng, không có tr

thức lịch sử, không hiểu sâu sắc cuộc vận động thực tế mà muốn thắng thì không thể được»⁽¹⁾. Và đồng chí Mao-trạch-Đông đã chỉ thị cho các đảng viên Đảng Cộng sản Trung-quốc như sau:

« Không phải chỉ cần hiểu nước ngoài, mà còn cần hiểu lịch sử cách mạng Trung-quốc; không những chỉ cần hiểu hôm nay mà còn cần hiểu hôm qua, hôm kia nữa. Lịch sử Trung-quốc, bất cứ là một trăm năm gần đây (hôm nay) hay về thời thượng cổ (hôm kia) vẫn còn mờ mịt trong óc nhiều đảng viên»⁽²⁾.

Trên đây là lời nói của đồng chí Mao-trạch-Đông từ ngót 20 năm trước. Từ bấy đến nay cơ quan nghiên cứu sử ở Trung-quốc mỗi ngày càng phát triển; việc nghiên cứu lịch sử Trung-quốc theo quan điểm khoa học đã được đẩy mạnh, tri thức lịch sử của đảng viên Đảng Cộng sản Trung-quốc, nhất là của cán bộ đã được đề cao. Hôm nay, chúng tôi tưởng có thể lấy lời nói của đồng chí Mao-trạch-Đông trên đây để chúng ta nhắc nhở nhau, nhắc nhở nhau quan tâm đến lịch sử, đặc biệt là lịch sử Việt-nam, Tổ quốc chúng ta.

Học tập lịch sử đặc biệt là lịch sử Việt-nam theo quan điểm khoa học, là tự vũ trang cho mình một nhận thức đúng về phương hướng cách mạng Việt-nam, là tự xây cho mình một lòng tin tưởng càng mãnh liệt vào thắng lợi của cách mạng Việt-nam; là đề cao thêm tinh thần ái quốc và tinh thần quốc tế để góp phần nhiều hơn nữa vào công tác cách mạng, góp phần đẩy mạnh cách mạng chóng đến thắng lợi.

BAN NGHIÊN CỨU SỬ ĐỊA VẤN

(1) Địa vị của Đảng Cộng sản Trung-quốc trong cuộc chiến tranh chống Nhật.

(2) Cải tạo học tập của chúng ta.